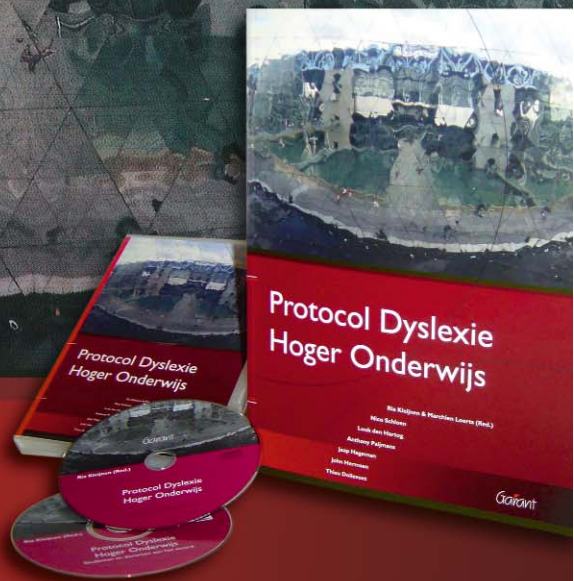

Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs

Een inhoudelijke handreiking voor instellingen voor HO om de begeleiding van dyslectische studenten te optimaliseren.

Ria Kleijnen & Marchien Loerts (red.)

Nico Schloen, Luuk den Hartog, Anthony Pajmans, Jaap Hageman,
John Hermesen, Thieu Dollevoet

Dit HO-protocol biedt inhoudelijke en procedurele handreikingen om maatwerkgerichte begeleiding en beleid te ontwikkelen en te implementeren.

Met dit protocol wordt een lijn doorgezet van eerder verschenen dyslexieprotocollen voor het basis- en voortgezet onderwijs.

Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs

Het Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs is een inhoudelijke handreiking voor HO-instellingen (hogescholen en universiteiten) om de begeleiding van dyslectische studenten te optimaliseren.

Met dit Protocol Dyslexie HO wordt een doorgaande lijn gerealiseerd. In opdracht van OCW verschenen eerder Protocollen Leesproblemen en Dyslexie voor het basis-onderwijs en het voortgezet onderwijs. Dit Protocol voor het Hoger Onderwijs biedt - daarbij aansluitend - inhoudelijke en procedurele handreikingen om maatwerk-gerichte begeleiding en beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Het biedt instellingen de mogelijkheid om een eigen Beleidsprotocol Dyslexie op te stellen en te voorzien in implementatie daarvan.

Inhoud van het boek

Achtergronden van dyslexie en implicaties voor studenten Hoger Onderwijs

Wat is dyslexie en wat betekent dyslexie voor studenten in het hoger onderwijs (HO)? Hoe kunnen studenten en docenten dyslexie herkennen, welke kenmerken zijn daarbij essentieel en welke gevolgen hebben deze voor het studeren in het HO?

Dyslexie en Hoger Onderwijs

Welke verantwoordelijkheid heeft de opleiding naar dyslectische studenten en wat moeten studenten zelf ondernemen. Hoe ziet een mogelijke procedure van intake tot begeleiding eruit, rekening houdend met wet- en regelgeving, rol van decaan, student en opleiding?

Psycho-diagnostisch onderzoek naar dyslexie in Hoger Onderwijs

Uit welke elementen bestaat een psycho-diagnostisch onderzoek naar dyslexie bij studenten in het HO? Concreet uitgewerkt onderzoeksinstrumentarium en casuïstiek

Begeleiding van dyslexie afgestemd op de begeleidingsbehoefte van de student

Welke concrete handreikingen voor begeleiding en ondersteunende maatregelen zijn er passend bij de eigen onderwijs- en zorgstructuur van de opleiding? Hoe kunnen deze worden gerealiseerd in het opleidingsprogramma, de stage en de voorbereiding op (toekomstig) beroep?

Competentiegericht begeleiden van dyslectische studenten

Hoe kunnen studieloopbaanbegeleiders en docenten aansluitend bij het gekozen onderwijs-concept werk maken van de begeleiding van de competentieontwikkeling van dyslectische studenten. Welke competenties vraagt dat van de opleiders? En... "Kan een dyslectische student wel leraar worden?"

Begeleiding van dyslexie met behulp van digitale ondersteuning

Hoe kunnen studenten met een functiebeperking zoals dyslexie gebruik maken en profiteren van computerprogramma's die ingezet worden ter compensatie van hun dyslexie?

Beleidsontwikkeling hoger onderwijs: overheid, HO-instellingen, inspectie

Hoe kunnen opleidingen vorm geven aan dyslexiebeleid aansluitend bij het Plan van Aanpak van OCW ter verbetering van 'studeren met een functiebeperking'? Welke onderdelen omvat een instellingsbeleidsplan dat zowel rekening houdt met 'beleid voor studenten' als 'beleid voor personeel'? Hoe zit het met de relatie tussen HO-opleidingen en beroepenveld?

Implementatie: scholing en ontwikkeling

Handreikingen voor implementatie van het Protocol Dyslexie HO op instellingsniveau. Hoe kan de Dyslexiemonitor (webbased beleidsinstrument) hierbij ingezet worden? Een beproefde opzet voor een scholings- en implementatietraject dat binnen het instituut uitgevoerd kan worden, inclusief een opzet voor een voorlichtings- en informatie-bijeenkomst voor studenten is voorhanden.

Inhoud van de CD-rom

Op de cd-rom staan aanvullende documenten behorend bij het Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs. De bestanden zijn te downloaden voor eigen gebruik (pdf-bestanden, word-documenten en powerpoints).

Inhoud van de DVD

Studenten en docenten hebben een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs. Op de DVD zijn belangrijke thema's, discussies en 'testimonials' in beeld gebracht:

- Kenmerken en belemmering
- Aanpak
- Studenten en docenten in gesprek: een impressie
- Leraar en dyslexie, kan dat?
- Toetsing
- Omgaan met dyslexie
- Vraaggesprek met twee docenten (Pabo en lerarenopleiding)
- Belang van het Protocol en dyslexiebeleid

Doelgroep

Het Protocol is in eerste instantie geschreven voor studenten, docenten en studieloopbaan-begeleiders van HO-instellingen. Zij vinden hierin praktische handreikingen voor studeren met dyslexie. Dit Protocol is zeker ook geschreven voor beleidsmakers op instellingsniveau (onderwijscoördinatoren, management) en tweede-lijnsbegeleiders (studentendecanen en studentepsychologen). Instellingsoverstijgend vinden Raden van Bestuur, professionaliserings-coördinatoren, medezeggenschapsraden en studentenfracties aanknopingspunten ter verbetering van het vigerende beleid. Overheid en Onderwijsinspectie vinden een concrete uitwerking van 'studeren met een functiebeperking' specifiek op het gebied van dyslexie.

Ontwikkeling van dit Protocol

Dit Protocol is ontwikkeld binnen het door OCW geïnitieerde Impulsproject 2004 onder regie van Handicap + Studie. De ontwikkelaars - in hoofdzaak verbonden aan Fontys Hogescholen - vormen een multidisciplinair samengesteld team met brede deskundigheid op het gebied van dyslexie en implementatie van 'omgaan met verschillen' in instellingen voor Hoger Onderwijs. Er is dankbaar gebruik gemaakt van de praktijkgerichte suggesties van studenten en docenten.

Het Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs bestaat uit een boek (A-4 formaat), een dvd en een cd-rom. Het wordt uitgegeven door Garant Uitgevers te Antwerpen/Apeldoorn
ISBN: 90-441-1916-8
Kosten gehele pakket: € 49,50.

Te bestellen bij:

De webshop Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg:
www.fontysoso.nl/webshop.

Garant Uitgeverij: Antwerpen / Apeldoorn
www.maklu.be of uitgeverij@garant.be

En via de boekhandel

Trainingen en implementatieondersteuning

Op aanvraag kunnen door de ontwikkelgroep trainingen verzorgd worden met betrekking tot de implementatie van het Protocol Dyslexie Hoger Onderwijs in de eigen instellingen. Studenten kunnen ook ondersteuning vragen. Maatwerkarrangementen voor specifieke doelgroepen zijn mogelijk.

Meer informatie

Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
Postbus 90903
5000 GD Tilburg
T: 0877 877 133
E: OSO@Fontys.nl
www.fontys.nl/oso

Voor inhoudelijke informatie kunt u zich wenden tot Dr. Ria Kleijnen (m.kleijnen@fontys.nl).